



Aan: Lijsttrekkers van Provinciale Staten

Amsterdam, 25 maart 2019

Onderwerp Transparantie en open data voor provincies

Geachte heer/mevrouw,

Allereerst gefeliciteerd met uw verkiezing tot lid van de Provinciale Staten van uw provincie. Het is een eer om de belangen van uw inwoners de komende jaren te mogen behartigen. Omdat uw partij wellicht deelneemt aan de coalitieonderhandelingen of daarna graag werk maakt van een transparante provincie sturen wij u deze brief. Namens Open State Foundation, een onafhankelijke stichting die digitale transparantie van de Nederlandse publieke sector bevordert, delen wij graag onze input met uw partij.

Steeds meer overheden waaronder provincies delen overheidsinformatie als open data. Dat is openbare informatie die herbruikbaar is voor nieuwe toepassingen zoals analyse, visualisatie of apps. Open data kunnen u helpen bij uw controlerende werkzaamheden als Statenlid, maar ook van pas komen voor (onderzoeks)journalisten of bedrijven die innovatieve producten willen maken met overheidsdata.

Wij geven u omtrent het gebruik van open data daarom de volgende vier adviezen mee,

1. Goed voorbereid op nieuwe transparantie-wetgeving

Als gevolg van nieuwe wetgeving, zoals de Wet open overheid en de nieuwe Europese Hergebruikrichtlijn (PSI-Directive), zullen provincies meer informatie openbaar moeten maken als herbruikbare open data.¹ Dit gaat onder meer over besluitvorming van Provinciale en Gedeputeerde Staten, subsidiebeschikkingen, onderzoeken, klachten, Wob-verzoeken en geografische informatie. Wij adviseren provincies om goed voorbereid te zijn op deze nieuwe verplichtingen.

Dit kan door middel van het instellen van een informatiecommissaris, zoals reeds door de gemeenten Utrecht en Amsterdam gedaan is.² Een informatiecommissaris is verantwoordelijk voor transparantie binnen een overheidsorganisatie en dient een plan van aanpak met tijdlijn op te stellen om informatie open te stellen op een goed bruikbare wijze. Daarnaast kan deze informatiecommissaris de voortgang bewaken van actieve openbaarmaking en informatiebehoeften vanuit de samenleving en mede-overheden inventariseren en daarop nieuwe informatie openbaar maken.

2. Transparante en herbruikbare besluitvorming van PS en GS

U werkt als Statenlid met het Stateninformatiesysteem waarin u Statenvoorstellen, moties, verslagen en agenda's kunt vinden. Vanuit de Wet open overheid zal deze

¹ Over de Wet open overheid: <https://openstate.eu/nl/2019/01/nieuwe-wet-open-overheid-stap-in-goede-richting/> en over de PSI-Directive: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-525_en.htm

² Een interview met de informatiecommissaris van de gemeente Utrecht: <https://www.open-overheid.nl/interview/interview-donovan-karamat-ali/>

Stateninformatie in de toekomst als open data beschikbaar gesteld moeten worden. Dit maakt hergebruik en analyse van de Stateninformatie en vergelijkingen met de Stateninformatie van andere provincies of raadsinformatie van gemeenten mogelijk.

Momenteel ontsluiten 110 gemeenten en de provincies Zuid-Holland, Noord-Holland, Utrecht, Flevoland en Limburg reeds hun besluitvorming al als open data in het kader van het Actieplan Open Overheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Wij adviseren dat de andere provincies zo snel mogelijk hun Stateninformatie ook als open data beschikbaar stellen.³

Dit levert interessante toepassingen op zoals WaarOverheid.nl die besluitvorming op de kaart zet en bewoners kan informeren wanneer de gemeente over de eigen wijk of buurt spreekt of Voordathetnieuwsverd.nl, een browser-plugin die de link legt tussen een artikel op een nieuwswebsite en de achterliggende Statenstukken. Maar maakt ook notificatie-tools mogelijk zoals HaageseFeitein.nl en 1848.nl die besluitvorming bundelen en doorzoekbaar maken voor politici, journalisten en belangenbehartigers.

Daarnaast is van de meeste provincies alleen de besluitenlijst van Gedeputeerde Staten openbaar. Dit terwijl veel beslissingen door GS genomen worden en deze informatie veel wordt opgevraagd middels informatieverzoeken. De provincie Zuid-Holland heeft daarom reeds de GS-besluiten volledig openbaar gemaakt. Een goed voorbeeld voor de andere provincies om te volgen.⁴

Wij adviseren provincies om alle besluiten van Gedeputeerde Staten beschikbaar te stellen als herbruikbare informatie. Dit draagt bij aan verhoogde mate van transparantie, en voorkomt tijdrovende informatieverzoeken. Uiteraard kunnen de GS-besluiten ontdaan worden van passages die om redenen van veiligheid, bedrijfsgevoeligheid of privacy niet openbaar kunnen.

3. Aan de slag met de provinciale high value datalijst

De Rijksoverheid heeft samen met provincies een zogenaamde High Value Datalijst opgesteld. Een lijst met 33 datasets die grote maatschappelijke of economische waarde hebben. Het wordt geadviseerd om datasets op deze lijst als gestandaardiseerde open data beschikbaar te stellen. Op de lijst staan datasets over verkeersintensiteit, energietransitie, subsidies, handhaving, interbestuurlijk toezicht, natuur, biodiversiteit en BRZO-risicokaarten.⁵

³ Actieplan Open Overheid 2018-2020: <https://www.open-overheid.nl/actieplan-open-overheid-2018-2020-open-moet-het-zijn/>

⁴ Artikel Binnenlands Bestuur over openbare GS-besluiten van Zuid-Holland: <https://www.binnenlandsbestuur.nl/digitaal/nieuws/vergaderstukken-gedeputeerde-staten-voor-het.9556792.lynkx> en hier zijn de GS-besluiten te vinden: <https://www.zuid-holland.nl/overons/bestuur-zh/gedeputeerde-staten/besluiten/>

⁵ De provinciale High Value Datalijst op de website van de Rijksoverheid: <https://data.overheid.nl/provinciale-high-value-datalijst>

Wij adviseren provincies om samen te werken aan standaarden voor deze datasets, zodat de datasets vergelijkbaar zijn tussen de provincies. Dit maakt benchmarking en het eenvoudig maken van toepassingen, waarbij datasets van alle provincies ingeladen en vergeleken kunnen worden, mogelijk. Daarnaast dienen de datasets uiteraard door elke provincie zo snel mogelijk beschikbaar gesteld te worden via de eigen open dataportalen om bruikbaar te kunnen zijn voor Statenleden, mede-overheden, inwoners en bedrijven.

4. Open Mobiliteitsdata

Organisaties die openbaar vervoer en aanvullend openbaar vervoer in uw provincie aanbieden bezitten een schat aan informatie. Denk aan data over het gebruik van bepaalde trein, bus- of tramlijnen tijdens bepaalde periodes, de voorraad aan deelfietsen of de precieze locaties van deelauto's. Deze data is extreem waardevol voor onderzoek, vervoersbedrijven, maar ook voor de reiziger.

Wanneer geanonimiseerde open data over de drukte van bepaalde buslijnen gedeeld kan worden, kan dit gebruikt worden om de reiziger te informeren over de drukte, maar kan deze informatie ook door overheden en onderzoekers gebruikt worden om efficiëntere routes in te plannen. Het geeft u als Statenlid daarnaast inzicht in de prestaties van vervoersbedrijven die in concessie rijden in uw provincie.

Daarnaast is meer data nodig zodat reizigers daadwerkelijk een reis van A naar B volledig kunnen plannen. Of daar nu een (deel)auto, (deel)fiets, bus, trein of taxi in voorkomt. Om routeplanners te maken die alle mogelijkheden bieden, dient meer data gedeeld te worden. Dit maakt het zogenaamde Mobility as a Service (MaaS) mogelijk. Tot op heden hebben vervoersbedrijven, ondanks herhaaldelijke verzoeken van de Tweede Kamer, nog geen data gedeeld.⁶ Provincies kunnen als concessiehouder uiteraard meer open data eisen van vervoerders, en met deze eis rekening houden bij nieuwe aanbestedingen.

Wij hopen dat u bovenstaande punten onder de aandacht wil brengen tijdens de coalitie-onderhandelingen of tijdens uw Statenperiode. Uiteraard zijn wij te allen tijde bereid om u nadere toelichting te geven bij deze punten en zijn wij ook altijd beschikbaar voor verdere vragen omtrent overheidstransparantie en open data.

Met vriendelijke groet,

Tom Kunzler

Adjunct-directeur

Open State Foundation

Mail: tom@openstate.eu

Telefoon: +31 6 237 59 257

⁶ De discussie over Open Mobiliteitsdata in de Tweede Kamer:

<https://www.ovpro.nl/special/2019/03/25/onbegrijpelijk-dat-vervoerders-en-tls-data-nog-steeds-niet-delen/>